

Impressie informatieavond zonnepark Noordbroek (nummer 2)

Datum : Maandag 12 juli 2021
Locatie : MFC De Noordsuythoeve
Doelgroep : Inwoners Noordbroek en andere belanghebbenden
Organisator : Initiatiefnemers Duurzaam Menterwolde, Pure Energie en fam. Ten Have

Mede uit het oogpunt van leesbaarheid is dit een verslag op hoofdlijnen en zijn het geen letterlijke notulen van de bijeenkomst. We hebben tegelijkertijd wel geprobeerd dit verslag zo volledig mogelijk te laten zijn en met name te registeren welke vragen en opmerkingen door bezoekers zijn gesteld en gemaakt.

Welkom

Namens de initiatiefnemers heet Roelof Lanting (Bestuurslid Duurzaam Menterwolde) de aanwezigen welkom. In het kort lichtte hij het doel en het programma van de avond toe. Daarbij maakte hij duidelijk dat de informatieavond over zonnepark Noordbroek gaat, dat beoogd is langs de Pastorieweg in Noordbroek. Daarnaast stelde hij de aanwezigen de vraag of zij eind 2019 ook hadden deelgenomen aan de eerste bijeenkomst van het zonnepark. Ongeveer de helft van de bezoekers (25 mensen) gaf aan hierbij aanwezig te zijn geweest. Roelof Lanting geeft aan dat er in de afgelopen tijd naast corona veel dingen zijn gebeurd in de persoonlijke sfeer van de familie Ten Have. Desondanks zijn er wel stappen gezet binnen het project, die vanavond stapsgewijs worden toegelicht.

De locatie

De beoogde locatie voor het zonnepark is een van de akkerbouwpercelen langs de Pastorieweg, nabij de N33 in Noordbroek, gemeente Midden-Groningen. Het gaat om een stuk grond van ongeveer 38 hectare, waarvan minimaal 25 procent wordt gebruikt voor landschappelijke inpassing en versterking van natuurwaarden. Daarbij ligt het plangebied wat lager in het landschap en de nabijgelegen Pastorieweg, waardoor de zichtlijnen over het landschap intact blijven. Het plangebied ligt gedeeltelijk in de zoekzone voor duurzame energie, zoals dat is vastgesteld in het gemeentelijk beleid (2019). Het gaat om ca. 113.000 zonnepanelen, waarmee jaarlijks ongeveer 50 miljoen kilowattuur (kWh) aan elektriciteit kan worden opgewekt. Dat is evenveel als ruim 14.000 huishoudens per jaar verbruiken (bij een verbruik van circa 3500 kWh per huishouden per jaar).

Roelof Lanting benadrukte dat het een ander project betreft dan zonnepark Evenreiten. Dit initiatief ligt parallel aan de N33 en gedeeltelijk tussen het plangebied van zonnepark Noordbroek en de N33.

Wie zijn wij?

Ondanks dat de gemeente Menterwolde door de herindeling niet meer bestaat, heeft de coöperatieve vereniging Duurzaam Menterwolde haar naam behouden. Roelof Lanting legt uit dat de Duurzaam Menterwolde in 2012 begonnen is in de vorm van een werkgroep voor zonnepanelen op daken. Vervolgens heeft deze werkgroep in 2013 een coöperatie opgericht en zijn zij lid van de Groningen Energie Koepel (GrEK). Duurzaam Menterwolde zet zich in voor het versnellen van de energietransitie in het oude verzorgingsgebied van de gemeente Menterwolde, dus bijvoorbeeld ook in Zuidbroek (bijvoorbeeld Tripscompagnie).

In 2017 heeft Duurzaam Menterwolde een postcoderoos- en SDE-project (SunBrouck en Menterstroom) van samen 3048 zonnepanelen in Zuidbroek opgezet. Roelof Lanting gaf aan dat Duurzaam Menterwolde in 2020 heeft besloten om de focus ook te op grootschalige energietrajecten. Ook met het oog op het borgen van landschappelijke inpassing en maatschappelijke meerwaarde. Vlak daarna werd Duurzaam Menterwolde benaderd door Pure Energie voor een samenwerking.

Waarom lokaal eigenaarschap?

In het Klimaatakkoord staat dat er bij duurzame energieprojecten op land wordt gestreefd naar 50% lokaal eigendom, maar daarin staat niet hoe het lokaal eigendom dient te worden ingevuld. Er zijn inmiddels verschillende voorbeelden van hoe dit kan worden ingevuld. Roelof Lanting maakt duidelijk dat Duurzaam Menterwolde zich inzet voor minimaal 50% lokaal eigendom, waarbij zij ook daadwerkelijk eigenaar worden van duurzame energieprojecten. Hierdoor blijven financiële opbrengsten van grootschalige energieprojecten in de nabije omgeving én is er medezeggenschap op basis van gelijkwaardigheid. Vanaf het begin tot het eind van een project.

Deelname zonnepark Noordbroek

Iedereen in Groningen heeft te maken met de aardbevingsproblematiek en staat achter het besluit van het kabinet om de gaswinning in de provincie Groningen af te bouwen en uiteindelijk te stoppen. Om dit te kunnen realiseren, zijn alternatieve bronnen van energie nodig. Dat is een van de beweegredenen van familie Ten Have om een zonnepark te ontwikkelen op een van hun akkerbouwpercelen. Daarnaast heeft de familie Ten Have geen opvolging in hun akkerbouwbedrijf. Door de komst van het zonnepark hopen zij een generatie te kunnen overbruggen, zodat hun kleinkinderen straks de keuze hebben om het boerenbedrijf voort te zetten. Om het zonnepark te ontwikkelen hebben zij contact gezocht met duurzaam energiebedrijf Pure Energie.

Samenwerkingsovereenkomst

In 2020 heeft Pure Energie meerdere gesprekken met Duurzaam Menterwolde gevoerd om tot een gelijkwaardige samenwerking te komen. Roelof Lanting geeft aan dat deze gesprekken hebben geleid tot een samenwerkingsovereenkomst, waarbij Duurzaam Menterwolde met behulp van Bronnen VanOns straks voor de helft eigenaar wordt van het zonnepark. Hierdoor blijven de helft van alle inkomsten van het zonnepark lokaal en is lokale medezeggenschap geborgd.

Bronnen VanOns

Roelof Lanting licht toe dat Duurzaam Menterwolde draait op vrijwilligers die een hart voor duurzame energie hebben. Dat betekent niet dat zij in het dagelijks leven professionals zijn op dat gebied. Daarom heeft Duurzaam Menterwolde contact gezocht met Bronnen VanOns om hen te ondersteunen bij de ontwikkel- en bouwfase van het project. Bronnen VanOns is een organisatie van, voor en door meer dan 100 lokale energiecoöperaties in samenwerking met de Natuur en Milieufederaties. Bronnen VanOns met het realiseren van grotere coöperatieve duurzame energieprojecten in Noord-Nederland.

Lokale initiatieven ondersteunen

Door het lokaal eigenaarschap vloeien straks ook de inkomsten terug in de lokale omgeving. Duurzaam Menterwolde wil graag met inwoners in overleg over de besteding van de winst. Daarbij is het idee van Duurzaam Menterwolde dat inwoners, maar ook de DAR of andere verenigingen in het dorp voorstellen kunnen doen op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid. Op basis van kwaliteit en haalbaarheid kunnen dat gelden worden toegekend aan deze initiatieven.

Omgevingsfonds

Roelof Lanting gaf aan dat de initiatiefnemers ook jaarlijks – voor de duur van 15 jaar - een deel van de inkomsten van het zonnepark afdragen aan een omgevingsfonds. De bijdrage vanuit het zonnepark aan dit fonds is 0,50 euro per opgewekte megawattuur (MWh) per jaar (conform de richtlijn in het landelijke Klimaatakkoord). De precieze hoogte van de jaarlijkse bijdrage aan het fonds is dus afhankelijk van de hoeveelheid elektriciteit die in het voorgaande jaar is opgewekt door het zonnepark. Maar om een indicatie te geven: de verwachting is dat dit zonnepark circa 50.000 MWh per jaar kan opwekken. Dat betekent dat er jaarlijks ca. 25.000 euro naar het omgevingsfonds gaat. De initiatiefnemers zetten zich in voor een constructie waarbij de omgeving grotendeels zelf kan bepalen hoe het omgevingsfonds wordt beheerd en waaraan het wordt besteed. Dit is echter wel afhankelijk van de gemeente en het gemeentelijk beleid.

Cijfers zonnepark Noordbroek

Aan de hand van een aantal cijfers lichtte Roelof Lanting toe wat het zonnepark financieel opbrengt. De onderstaande bedragen zijn indicatief, gebaseerd op een realistisch toekomstbeeld.

Totaal oppervlakte	37 ha
Bedekt met zonnepanelen(75%)	28,5 ha
Aantal panelen	113.000
Stroomopbrengst in eerste jaar	50.884 MWh
Geschatte totale opbrengst in 25 jaar	€ 3.818.797,-
In jaar 1	€ 162.116,-
Waarvan 50 % voor DM	€ 81.058,-
Jaarlijks te besteden in lokale gemeenschap (na aftrek van kosten)	€ 75.000,-
Dwz in 25 jaar totaal	ca. € 1.875.000,-
Omgevingsfonds (op jaarbasis – voor de duur van 15 jaar)	ca. 25.000,-

Landschappelijke inpassing

De initiatiefnemers vinden het belangrijk om het zonnepark zo goed mogelijk in te passen in het landschap en een bijdrage te laten leveren aan de natuur. Daarbij sluiten de initiatiefnemers ook aan bij de Gedragscode Zon op Land van brancheorganisatie Holland Solar. Hierin is o.a. vastgelegd dat minimaal 25 procent van een zonnepark onbedekt blijft en ingericht wordt met natuurwaarden. Ook wordt gekeken naar koppelkansen voor biodiversiteit en is gekozen voor een zuidgerichte opstelling van de zonnepanelen.

Roelof Lanting gaf aan dat de grondeigenaren, familie Ten Have, in hun bedrijf ook veel aandacht besteden aan agrarisch natuur- en landschapsbeheer. Daarbij werken zij o.a. samen met diverse organisaties, waaronder de werkgroep Grauwe Kiekendief (kenniscentrum Akkervogels). Met deze werkgroep is ook contact over de verdere uitwerking van het eerste concept voor de landschappelijke inpassing. Daarnaast gaf Roelof Lanting aan dat het ook de bedoeling is om direct omwonenden hierbij te betrekken.

Vragen

- Blijven alle opbrengsten van Duurzaam Menterwolde binnen Noordbroek?
Duurzaam Menterwolde is van mening dat de opbrengsten van duurzame projecten zoveel mogelijk in de omgeving van een project moeten blijven. Dat betekent dat de inkomsten van zonnepark Noordbroek voor het grootste gedeelte ten goede komen aan het dorp Noordbroek en in samenspraak met het dorp worden besteed. Duurzaam Menterwolde voegt daar wel aan toe dat er buurtschappen en dorpen in de omgeving zijn (en die binnen het werkgebied van Duurzaam Menterwolde vallen), die minder mogelijkheden hebben voor grootschalige energieprojecten, zoals bijvoorbeeld Stootshoorn. Daarom is Duurzaam Menterwolde wel van mening dat projecten of initiatieven op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid in deze gebieden in meer of mindere mate ook financiële ondersteuning moeten kunnen krijgen, afhankelijk van de inhoud.
- Waarom deze locatie? Wij kijken vanuit onze woning (Pastorieweg/Hamrik) op deze locatie.
Roelof Lanting geeft aan dat Nederland een relatief klein land is met grote ambities op het vlak van duurzame energie. Dat is ook in Groningen het geval. Desondanks begrijpen de initiatiefnemers dat de leef- en woonomgeving door de komst van duurzame energieprojecten, zoals een zonnepark, in meer of mindere mate kan veranderen en dat niet iedereen het daar mee eens is om uiteenlopende redenen.

Daarbij vinden de initiatiefnemers het wel belangrijk dat het gesprek hierover wordt gevoerd, zodat samen kan worden gekeken wat de mogelijkheden zijn om een dergelijke ontwikkeling zo goed mogelijk in te passen. De initiatiefnemers spreken af dat er samen met deze omwonenden op kort termijn verder wordt gesproken over de landschappelijke inpassing, waarbij deze omwonenden ook hun zorgen en wensen verder kunnen bespreken. Daarbij is ook aangeboden dat de initiatiefnemers zogenaamde artist impressions laten maken, waardoor de omwonenden een beeld krijgen hoe het zonnepark inclusief landschappelijk inpassing in vergelijking tot de huidige situatie er uit komt te zien. Roelof geeft aan dat de inschatting van de initiatiefnemers is dat het zonnepark in deze polder niet fors in het beeld zal liggen. Dat komt door onder andere door de ligging, de wens om met een brede watergang een hekwerk om het zonnepark te kunnen voorkomen en doordat het zonnepark een beperkte hoogte krijgt (hoogste punt van de zonnepanelen maximaal twee meter). Vanuit de zaal wordt daarop nog geopperd om met wintergroene beplanting het zicht op het zonnepark voor deze omwonenden weg te nemen of te beperken.

- De website geeft andere getallen qua opbrengsten. Hoe zit dat? Ook werkt een link niet.
In een eerder stadium is uitgegaan van andere getallen wat betreft opbrengsten. De getallen in de presentatie zijn correct en worden zo snel mogelijk aangepast. De website is een belangrijke bron van informatie en dient up-to-date (en werkend) te zijn.
- Wordt het omgevingsfonds beheerd door de gemeente? Wordt het dan ook in de gehele gemeente Midden-Groningen besteed en niet alleen in Noordbroek?
Roelof Lanting geeft aan dat de initiatiefnemers zich ervoor inzetten dat het omgevingsfonds gegarandeerd is bedoeld voor Noordbroek.
- Naast het zonnepark Noordbroek ligt nog een initiatief. Is er binnen het gemeentelijk beleid voldoende ruimte om beide parken te ontwikkelen?
In het vastgestelde beleid voor zonneparken is afgesproken dat in de gemeente Midden-Groningen tot 2025 ruimte is voor maximaal 600 ha. aan zonneparken, waarvan op dit moment iets meer dan de helft is vergund, dan wel gerealiseerd (310 ha.). Vanuit dat perspectief zou er voldoende ruimte moeten zijn om beide parken te kunnen realiseren. Wel is het zo dat het zonnepark Noordbroek deels buiten de kansrijke zoekzone valt. We zullen hierover nog verder in gesprek moeten treden met de gemeente.

Daarnaast heeft het college van B&W op 12 maart 2021 een raadsbrief verstuurd, waarin zij aangegeven dat zij voorlopig geen medewerking meer wil verlenen aan nieuwe, grootschalige initiatieven. Wij verwachten dat het zonnepark Noordbroek niet gezien wordt als een nieuw initiatief, aangezien wij al meerdere malen met de gemeente hebben gesproken over de ontwikkeling van dit zonnepark en de manier waarop wij dit zonnepark tot stand willen laten komen.

- Wordt er ook geld gereserveerd voor het verwijderen van het zonnepark?
Ja. Bij het verlenen van een vergunning maakt de gemeente afspraken met de initiatiefnemers over het opruimen van het zonnepark bij het aflopen van de vergunning. Dit kan in de vorm van een voorwaarde bij de vergunning of in een overeenkomst met de initiatiefnemers. Ook wordt een geldbedrag (o.b.v. taxatie en geschatte restwaarde) gereserveerd.
- Lokaal eigenaarschap wordt gerealiseerd met behulp van Bronnen VanOns. Krijgen zijn hier ook opbrengsten van?
Nee. Bronnen VanOns heeft geen winstoogmerk. Tijdens de ontwikkel- en realisatiefase zorgt Bronnen VanOns voor de financiering en neemt projectrisico's over. Dat neemt niet weg dat Duurzaam Menterwolde in deze fases wel nadrukkelijk gesprekspartner is. Als het project gereed is, volgt de exploitatiefase. Dan levert het zonnepark stroom op en zijn er inkomsten. Op dat moment neemt

Duurzaam Menterwolde de aandelen van het park van Bronnen VanOns over. Bronnen VanOns brengt alleen uren in rekening bij Duurzaam Menterwolde voor het ontwikkelen van het zonnepark, maar heeft er verder geen inkomsten uit.

- Is er ook participatie mogelijk van individuen? Bijvoorbeeld via een crowdfundingplatform.
Nee, bij zonnepark Noordbroek wordt er geen financiële participatie op individueel niveau aangeboden. De verwachting en ervaring van de coöperatie is dat het heel moeilijk is om hier genoeg mensen voor te vinden. Duurzaam Menterwolde kiest ervoor om alle inkomsten op een andere wijze terug te laten vloeien naar de lokale gemeenschap, zoals toegelicht in de presentatie.
- Zijn de financiële cijfers gebaseerd op de SDE++subsidie van dit moment? Is dit realistisch met het oog op de dalende trend als het gaat om SDE++subsidies?
De cijfers in de tabel zijn gebaseerd op een realistisch scenario, rekening houdend met de dalende trend van SDE++ subsidies. Daarbij moet worden gezegd dat hoogte van SDE++ subsidie niet alleen bepalend is. Op dit moment dalen ook de EPC-prijzen, waardoor de aanschaf van zonnepanelen en andere, aanverwante materialen goedkoper wordt. Dit houdt elkaar redelijk in balans.
- In hoeverre heeft de aansluiting van het zonnepark effect op mijn stroomvoorziening? Regelmatig loopt het voltage in de meterkast op tot boven de 240 volt. Hierdoor is het soms ook onmogelijk om opgewekte duurzame energie terug te leveren.
In principe staat de aansluiting van het zonnepark los van de elektriciteitsvoorziening van huishoudens. Dit heeft te maken met het feit dat een zonnepark op het middenspanningsnet wordt aangesloten en niet direct aangesloten op het bestaande elektriciteitsnet waar huishoudens stroom van ontvangen. Daarnaast is de netbeheerder is verantwoordelijk voor een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Zij dienen reservecapaciteit op het net te behouden, zodat er ook voldoende kan worden terug geleverd door huishoudens. Vermoedelijk wordt de piek in de elektriciteitsvoorziening van huishoudens veroorzaakt door zonnepanelen die op steeds meer particuliere daken liggen, zo wordt hierop aanvullend geopperd vanuit de zaal.
- Wat is het standpunt van de gemeente wat betreft de vergunningsaanvraag van dit zonnepark?
Er is nog geen vergunningsaanvraag voor het zonnepark Noordbroek ingediend. Dat betekent dat de gemeente op dit moment nog geen formeel standpunt heeft. Wel heeft de ambtelijke afdeling en (toenmalige) verantwoordelijk wethouder aangegeven dat zij vrij strikt willen omgaan met de kansrijke zoekzones zoals deze in het beleid zijn aangegeven. Echter zijn de kansrijke zoekzones in het beleid niet hard omljnd. In de ogen van de initiatiefnemers geeft dit ruimte om met elkaar in gesprek te gaan over de realisatie van een zonnepark aan de rand van deze zone, waarbij (ruimtelijke) kwaliteit en maatschappelijke meerwaarde veel zwaarder zouden moeten wegen. Daarom kiezen de initiatiefnemers ervoor om het plan voor het zonnepark eerst verder uit te werken in overleg met de omgeving.

Afsluiting

Om 21.25 uur sluit Roelof Lanting namens de initiatiefnemers de informatiebijeenkomst af. Daarbij wijst hij de aanwezigen nogmaals op de projectwebsite www.zonneparknoordbroek.nl voor het volgen van de ontwikkelingen. Geïnteresseerden kunnen zich hier ook aanmelden voor de digitale nieuwsbrief.